

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and Legal Holidays. 54,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 181. — ŠTEV. 181.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 4, 1919. — PONDELJEK, 4. AVGUSTA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

IZJAVA GEN. BERNHARDI-JA

SEDANJI MIR JE PO MNENJU GENERALA PRODUKT SOVRAŠTVA IN DUHA OSVETE IN NOBEN ČLOVEK NE MORE REČI, KAJ BO STORIL OBUPAN NAROD. — KDORKOLI ZAHTEVA PREDAJO PREJŠNJEGA KAJZERJA, SI BO IZKOPAL SVOJ LASTNI GROB. — LIGA NARODOV NE BO PREPREČILA VOJN. — NAPREDEK JE NEMOGOČ VSPRIČO VEČNEGA MIRU. — PIŠE CYRIL BROWN.

Berlin, Nemčija, 1. avgusta. — General von Bernhardi napoveduje nadaljno vojno. V značilnem članku analizira mirovno pogodbo in njene posledice. Stari ognježerke se še vedno peča s svojim literarnim delom v svojih vilih sredi visokih gora Slezije, kjer živi v pokoju.

izjava generala Friderika von Bernhardi-ja.

Smatran za popolnoma pravično, s stališča Francije in Anglije, da skušata dobiti največje mogoče koristi vsled tega, ker sta zmagali v vojni. Francija in Anglija postopata povsem naravno in primerno, ko nam skušata napraviti toliko škode kot mogoče. Edinole tak proces jih more zavarovati proti ponovitvi tevtonske nevarnosti.

Treba je vedno imeti v mislih, da je le 38.000.000 Francozov in nekako 45.000.000 Angležev in da sta oba naroda doprinesla velika uspeha in brezprimerno žrtve, da izvojujeta zmago, ki ni bila dobljena z mečem v roki, temveč zmago, katere bi nikdar ne izvojevala, če bi mi ne porzili sami sebe.

Treba je tudi pomisliti, da obstaja proti tem številkam nekako 80.000.000 Nemcev v kompaktni masi, poleg Nemcev, ki so raztreseni po celem svetu. Treba je tudi pomisliti, da nismo bili mi Nemci dejanski premagani in da smo z ozirom na prebivalstvo vedno in v vsakem trenutku v stanu obnoveiti boj.

Povsem razumljivo je, da se skušajo vspričo teh okoliščin naši sovražniki zavarovati. Če niso naši sovražniki napeli loka predalec je druga stvar in tega vidika moram najbolj odločno obsojati. Ničesar ne razumim, kajti njeni pogoji, tako vojaški kot ekonomski, so neizpolnivi.

Z vojaško silo, ki nam je bila dovoljena, ni mogoče vzdržati notranjeje reda in nemogoče bo za nas, da bi kdaj izpolnili ekonomske pogoje.

Naši sovražniki so morali misliti, da je v njih interesu, če nam nalože pogoje, ki nas bodo gotovo hromili za dolgo časa, ki pa bi vendar napravili eksistenco mogoče. Amerika ima prav poseben interes na tem, da vzdrži našo nakupovalno moč, kajti mi smo bili eden najboljših odjemalcev Amerike pred vojno.

Kot so pogoji sedaj, obstaja tudi nevarnost, da se bomo na eni ali drugi način umaknili od svojih obveznosti. Nato pa bi postala potrebna nova vojna.

Ne more reči, kaj bo storil obupan narod.

V taki novi vojni, da smo odkriti, bodo seveda vse prilike za upih na strani naših sovražnikov, a človek ne more nikdar reči, kaj je obupan narod v stanu storiti.

Razvnetega pa je treba pomisliti še na neko drugo stvar. Ali je nova vojna v resnici v interesu naših sovražnikov? Francija in Anglija sta bili najbolj občutno zadeti v ekonomskem oziru. Želita si miru in nemotenega razvoja svojih ekonomskih sil. Skozi dolgo bodoča lega ne bosta v stanu vojevati nadaljno vojno. To se mi zdi zvišeno nad vsak dvom.

Vspričo teh okoliščin smatram sedanjí mir za neprimeren s stališča sovražnikov. Ta mir je produkt sovraštva ter duha osvete ter ne nosi tudi temu primerne sadove. Skušaj nam onemogočiti vojevanje vojne v bodočnosti, a bo dosegel nekaj ravno nasprotnega.

Kaj mislim o miru z nemškega stališča, o tem mi je komaj razpravljalni po vsem, kar sem rekel. Ta mir nas more le podžigati, da napremo vse svoje sile in moči v namenu, da se napravimo do gotovega obsega zopet enakim svojim prilikam. V tem oziru bomo gotovo uspehi.

Kajzerja ni mogoče pozvati na odgovor.

Kaj misli naša vlada glede tega, da se izroči kajzerja ter vojaške voditelje, tega ne morem reči, a celi pravično misleči del našega naroda misli glede tega tako kot mislim jaz. Glede te stvari ne more biti nobenega dvoma.

Oni, ki bi izjavili, da je dobro izročiti kajzerja in vojaške voditelje, bi si izkopal svoj lastni grob. Mogoče se bo to končno vendar zgodilo. V kakem slučaju bo vlada, ki bo storila to, v oči našega naroda izgubljena.

S postavnega stališča ni nobenega vzroka, da bi jih izročili. Armadni voditelji so vršili le svojo dolžnost, če so ob vseh prilikah poskusili svoje najboljšo, da izvojujejo zmago. Nikdar niso bili namenoma okrutni ter so bili vedno le enostavno junaki.

Kajzerja prav posebno ni mogoče pozvati na odgovor. Deloval je le v okvirju svojih ustavnih omejitev ter soglasno s svojimi obveznostmi. V kolikor je bilo v njegovi moči je skušal do zadnjega preprečiti vojno. Kot pravi on je skušal pred izruhom svetovne vojne ohraniti mir med Avstrijo in Rusijo in vsled tega tudi med Italijo in Nemčijo. Nobenega dvoma ne more biti o vsem tem. (Te ga menda Bernhardi sam ne vrjame!)

Nobeno sodišče ni kompetentno za sodbo.

Vse, kar mu je mogoče očitati je to, da je prepozno pričel vojno, katero so iskali naši sovražniki. To sem že javno dokazal. Cela nemška politika, ki ni zasledovala ničesar drugega kot vzdržanje miru (nesramna laž!), govori s tako jasnim jezikom, da mi ni treba ničesar dostaviti.

Brez oziroma na vse te razmislike, bi sodišče, katero bi organizirali zavezniki, ne bilo v nobenem oziru kompetentno, da sodi ljudem, ki so vršili svojo dolžnost kot jim jo je predpisovala ustava ali kot jo je opravičevala. Mogoče so nekateri delovali proti svojim najboljšim prepričanjem, vendar pa so vršili stoji enostavno dolžnost.

Kot stoji stvari sedaj je celo postopanje naših sovražnikov pod uplivom zahtev po osveti. Posledica tega more biti le to, da bo razpoloženje nemškega naroda z vedno večjo silo in do skrajnosti ogorčeno, vsled česar bo mir nemogoč z vse čase.

Čikaškega zamorca, ki je klical polčijo na pomoč, razorožujejo.

NEGRO WHO RAN TO POLICE FOR PROTECTION FROM MOB, BEING DISARMED. PHOTO BY U.-U.

Liga narodov za nič.

— Biti ali ne biti. — To vprašanje se prilega postavi med narodi, ki so vdeleženi pri tej zadevi. Ne morem si misliti, da bi v postji Ameriki, kjer imajo človeške pravice še vedno neki gotovi pomen, ne razumeli stališča, katero sem pojasnil. Moje stališče pa je ono najboljšega dela nemškega naroda.

To me dovaja k vprašanju, kaj mislim o Ligi narodov. Moj odgovor je priprost. Ničesar ne mislim o njej. Ne, da bi zavrgel misel kot tako. Misel je vredna človeškega duha in plemenitih aspiracij, vendar pa se mi zdi nemogoče napraviti Ligo uspešno in prvi vzrok je Liga kot taka in dragi so naši časi.

V prvem oziru sem prepričan, da bodo tvorili praktični ideali narodov in držav veliko protitelo proti izključno idealističnim str-prijemem. Izlazalo se bo kot nemogoče spraviti interese različnih narodov v tako soglasje, da bodo voljni žrtvovati svoje separatne prednosti v namenu, da pospešujejo skupni interes.

Nobena liga ni v stanu preprečiti vojno.

Žrtve bo treba doprinesiti, kajti drugače se bo takozvana Liga tikala le ekonomskih odredb ter političnega nadgospodstva naj-onočnejega, ki bo v stanu vzdržati mir le toliko časa, dokler bodo drugi čutili, da niso v stanu zlomiti te nadvlade. Sile bodo zopet udarile, druga proti drugi in če ne bo nobenega uspeha pri tem, d- se dovede do soglasja med nasprotujočimi si interesi, bo izbruhnila vojna in nobena liga narodov ne bo v stanu preprečiti jo.

Vsak narod se bo združil tako kot bo njemu v prid. Gorje narodu, ki bi pri takem izbruhu ne stopil na stran tega ali onega, temveč skušal ostati nevtralen! Vzdržanje miru bo mogoče le, — kot v slučaju rimskega cesarstva, če bo en gospodar in razsodnik, katerega bodo ubogali vsi drugi. (To je hotel biti Vilči ali nemški kajzer in Bernhardi bi bil poveljnik njegove osebne straže!) Vspričo takega sistema pa bi duševni razvoj človeškega plemena izdatno trpel. Prenehalo bi vse tekmovanje in celi napredek bi bil ustavljen. Celo vodilni, vladajoči narod bi bil uničen in to raditega, ki bi ne imel nobenega tekmeča.

V večnem miru ni nikakega napredka.

Največja napaka je domnevati, da je napredek človeštva mogoč s pomočjo večnega miru. Edinole prostost proizvajajo napredek in edinole potom boja je mogoče pridobiti si ter vzdržati prostost. (To je res, a ne potom obešanje in oskrnjenja nedolžnih belgijskih, srbskih, ruskih in rumunskih žena in otrok. To vse je uzajna nemška soldateska. — gorja od one, ki je divjala v Tridesetletni vojni, — v imenu svobode ter nemškega imperijalizma).

Če je vsled tega, po mojem mnenju, Liga narodov nemogoča, ker se mora razbiti ob samozavesti in egoizmu narodov samih, je dvojni nemogoče v času, ko t je naš, ki je popolnoma preobrnjen ter stoji na glavi; v našem času, ki seje sovraštvo ter postaja noseč s sovraštvom.

— Nevarna Utopija je to, če se seje obnem sovraštvo ter ustanavlja obnem Ligo narodov, temelječo na miru in prijateljstvu. (Te besede podpisano brezpogojno, kajti mirovna konferenca v Parizu je dokazala, da se ne briga za pravičnost, temveč da skuša nadaljevati osvobodilno in imperijalistično politiko v sličnem obsegu in pomenu kot jo je zasledoval nemški imperijalizem.

Mogoče se bo nemški narod zadovoljil za nekaj časa s stališčem, na katero ga je potisnila zadnja vojna. Velika napaka in zmota pa je domnevati, da bo moglo trajati to dolgo časa.

Ker vsebuje zadnja vojna kali nove vojne, bo nemški narod zo pet vstal in čim bolj bo občutil sovraštvo in duha osvete v mirov-nih pogojih, tem hitrejša in tem bolj nasilna bo reakcija.

To je treba povedati prav posebno Severni Ameriki v namenu, da bo ameriška politika računala s tem. Nikdo ne more reči sedaj če bo prišla reakcija preje ali pozneje in potom kakih političnih fenomenov bo izvršena.

Reakcija pa bo prišla. To je moje trdno prepričanje.

JUGOSLOVANSKO MINISTRSTVO JE RESIGNIRALO.

Belgrad, 8. avgusta. — Srbski regent princ Aleksander je sprejel resignacijo kabineta.

Da bo ministristvo države Srb-ov, Hrvatov in Slovencev resigniralo, je bilo znano že prejšnji teden, toda dosedaj ni dospelo v inozemstvo še nobeno podrobnejše poročilo.

(To je izvanredno važna vest, iz katere pa še ne moremo izvajati svojih zaključkov. Kaj je dalo povod resignaciji, ni znano. Upamo, da bo v novem ministristvu malo več Slovencev, kot jih je bilo dosedaj. Bila sta namreč san o dva, dr. Korošec in dr. Kramer.)

AVSTRIJSKI KONZUL SE JE OBESIL.

Curich, Švica, 3. avgusta. — Tukajšnji avstrijski konzul Mauriz in njegova žena sta se obesila. — Konzul je pustil pismo, v katerem pravi, da ne more preživeti ponižanja avstroogrskega cesarstva.

Save and Succeed BUY W.S.S.

RADIKALIZEM IZGINJA V NEMČIJI

Konec kaotičnih razmer se bliža, ko je hrana omilila razpoloženje in si pridobila država avtoriteto.

Berlin, Nemčija, 3. avgusta. — Nova nemška zastava, črna rdeča in zlata, vihra raz poslopje zunanjega urada ter drugih javnih poslopij na Wilhelmstrasse, v proslavo sprejema ustave od strani Narodne skupščine.

Ustavo pozdravljajo kot možna tla, na katerih se lahko združujejo vsi zmerjni elementi prebivalstva in kot sredstvo, s katerim bo mogoče napraviti konec kaotičnih razmer, ki so prevladovali v Nemčiji izza izbruha revolucije. Sprejem ustave v trenutku, ko po staja živilski problem lažji vsled uvoza živil iz inozemstva, daje povod za upanje, da bodo ekstremni agitatorji polagoma izgubili svoj upliv na radikalne elemente med delavskim narodom.

Nek socijalistični govornik je izjavil, da je že izboljšanje v razpoloženju delavcev, katero je pripisovati boljši hrani. Rekel je tudi, da izgubljajo ekstremisti svoj oprijem na delavce.

Po mnenju številnih je sedanja vlada varna pred napadi od desne in levice, kajti ustava je skrajno demokratična ter dovoljuje neomejeno uporabo državne sile z ozirom na ekonomsko in socialno življenje naroda.

Reakeijonarno gibanje v smeri proti monarhiji smatrajo vsi za nemogoče.

V zadnji minuti je bil sprejet v ustavo amendment, soglasno s katerim morejo biti člani prejšnjih vladajočih hiš izvoljeni predsednikom republike. Socijalisti-ve čine so bili zelo razočarani vsled sprejema tega amandamenta. Ta amendment pa smatrajo številni za brezpomemben, kajti nobena dinastija ni tako priljubljena pri nemškem narodu, da bi mogel kak nemški princ ponoviti karljero Napoleona III.

Weimar, Nemčija, 2. avgusta. Matija Erzberger, podpredsednik in finančni minister, je izdal naredbo, naj se uporablja cenzura le pri nekaterih pisnih, katere izberejo oblasti po svoji volji. To je bilo uveljavljeno, da se olajša odposiljanje trgovskih pisem v inozemstvo.

Vsa privatna pisma so lahko se daj zapečatená predno se jih odpošlje in le nekatera ta pisma bo pošta odprla. Registrirana pisma in paketi so še vedno podvrženi cenzuri.

NEMČIJA SNUJE VELIKO POLICIJSKO SILO.

Koblenc, Nemčija, 3. avgusta. Pruska vlada namerava organizirati novo in separatno policijsko silo, sestojajočo iz samih izvešnih vojakov, ki bo štela do 500 tisoč mož. Njena naloga bo zatirati nered in skrbeti za splošen red v republiki. Policisti bodo oboroženi z najmodernejšimi orožjem.

SUHAČI POPUŠČAJO PRI MOČI IN KUHI

Vsak bo smel kuhati pijačo doma in ne bo kasnovan, če bo ponese- ti premočno izkuhal.

Washington, D. C., 3. avgusta. Podkomitej senatnega judicijar-nega komiteja je danes eklenil da bo imela soglasno s prohibicijsko postavo vsaka oseba pravico izdelovati "eider" in vse vrste vin iz sadja za domačo porabo.

Nadalje je sklenil podkomitej, da ne bo izdelovalec eiderja ni vina odgovoren, če bo postal eider preveč močan ali če bo vino preveč vrolo.

Ta sklep bo pospešil gibanje, kojega geslo je: Nazaj k naravi! Milijoni ljudi bodo videli lepote narave, katerih niso videli še nikdar poprej. (S tem misli reči poročevalce, da bodo hodili ljudje iz mesta na kmete, kjer bodo bili "trd" eider ali pa vina, ki so brez (!) krivde izdelovalec preveč vrela ter postala premočna! Vsa hinavščina prohibicionistov je razvidna iz te odredbe. Farmer-je ne upajo vzeti cidra in tudi žifutom so dovolili vsakršno pijačo za njih praznike, katero pa je mogoče raztegniti na celo leto! Le uboga para, ki se trudi v rudnikih, premogovnikih ter drugih industrijskih napravah, ne sme dobiti ničesar, kar bi imelo v sebi več kot pol odstotka alkohola. Prišel bo še čas, ko bodo delavci Amerike korenito obračunali s to hinavsko, svetohlinsko in potuhnjeno bando!)

Nadaljni sklep komiteja zavaruje delovanje narave. Uveljavljeno je, da ne bodo imeli tozadevni detektivi ali špiceljni pravice preiskavanja privatnih stanovanj in zaplenjenja.

Podkomitej senata je istega mnenja, kot judicijarni komitej, da namreč dela pol odstotka alkohola vsako pijačo upijančljivo. Hišna predloga je sprejeta tudi v drugih bistvenih točkah, vključno določbe, tikajoče se prevoza pijače.

Delo senatnega podkomiteja bo dovršeno v pričetku naslednjega tedna, nakar bo vročeno poročilo polnemu komiteju. Suhači si na vse načine prizadevajo, da spravijo celo odredbo pred se, nat v najkrajšem času. Vsa zbramenja kažejo, da se ne bo vršila velika debata glede te predloge.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za sedeno po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir	\$ 6.80
100 lir	\$ 13.00
500 lir	\$ 64.00
1000 lir	\$128.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft

TRVKA FRANK SAKSER, 68 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cena kronam vedno pada

Pošiljamo denar na Kranjako, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in se lanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljeno v staro domovino, naprimer:

100 kron	\$ 4.00	300 kron	\$ 12.00
500 kron	\$ 19.25	1,000 kron	\$ 38.50
5,000 kron	\$185.00	10,000 kron	\$370.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TRVKA FRANK SAKSER, 68 Cortlandt Street, New York, N. Y.

KLAVNICE NE BODO SPREJEMALE ČRNCEV

Razpoloženje med čikaškimi belimi delavci proti črncom je postalo slabše vsled požara.

Chicago, Ill., 3. avgusta. — Da se prepreči ponovitev požarov, ki so večeraj zjutraj uničili šest blokov stanovanj delavcev v klavnici, bodo izključeni iz klavnice vsi črnci. To je bilo objavljeno danes ponoči po konferenci, ki se je vršila med governerjem Lowdenom in klavničarji.

Klavnice so bile središče vihar-ja tekem plemenskih izgrediv v preteklem tednu in ko je bil sklenjen večeraj mir, so hoteli klavničarji dovoliti 15.000 črncom, da se vrnejo v pondeljek na delo.

Razpoloženje proti črncom pa je postalo zopet slabše vsled omenjenega požara, vsled katerega so izgubili številni beli delavci domovja.

Glasi se, da so ta požar zanetili črnci.

Governer Lowden je dal izraza svojemu domnevanju, da je privo-sovati izgrede preje delavskim sporom kot pa plemensku čustvovanju in to kljub ugotovitvam, ki so videle črnce, ko so zanetili številne požare v okolici.

Požarni domovi so bili v glavnem oni poljskih in litvinskih družin in governer je mnenja, da so bili radikalni delavci krivi požarov, ker niso hoteli inozemski delavci podpirati njih radikalnih načrtov.

Čete so bile v službi celo noč in stražile razvaline požarov v okraju, kjer stanujejo črnci. Šole in požarne postaje so bile otvorjene za družine brez domov.

Coroner Hoffman je povzročil danes veliko presenečenje z izjavo, da ni bilo najti nobenega znaka nasilja na telesu Evgena Williamsa, črnega dečka, o katerem se je glasilo, da je bil kamen in potisnjen v Lake Michigan na večer pretekle nedelje. Coroner je ugotovil, da ni bil deček začet od kamenov, temveč da je utonil.

Tekom današnjega dne je bilo opaziti le malo motenj javnega miru. V enem slučaju je neki belec zabodel z nožem ter nevarno poškodoval nekega Mehikane, Garcia po imenu, katerega je pomotoma smatral za črnca.

Milica bo še nadalje stražila najbolj nevarne točke v mestu. Zvezne, državne in občinske preiskave glede izgrediv in požarov so se vršile danes naprej in oblasti so aretirale najmanj 250 črncev ter večje število belecev, ki so osumljeni nasilnih dejanj.

Črnski odvetniki pripravljajo odškodninske tožbe proti mestu. Soglasno z državno postavo zahteva lahko človek, ki se ne vleče iz izgredov, povračilo od občine za škodo, katero je trpel vsled izgredov. V najmanj dvanajstih slučajih ubitih črncev bodo zahtevali odvetniški od mesta odškodnino v najmanjšem znesku pet tisoč dolarjev.

HINDENBURG SE BO LOTIL POLITIKE.

Berlin, Nemčija, 3. avgusta. — Danes je bilo objavljeno, da se bo nemški maršal von Hindenburg po kratkem počitku vgel na politično polje. Pridružil se bo nemški narodni ljudski stranki.

GLAS NARODA

(Slovenski Dnevnik)
Osnovani in objavljani od
SLOVENSKO PUBLISHING COMPANY

GLAS NARODA ima vsak dan izvenredno cenovno
Na celo leto velja list na Ameriko in
Canada \$4.00 Za celo leto na mesto New York \$2.50

GLAS NARODA
(Slovenski Dnevnik)
Objavljen vsak dan razen nedelje in praznikov.

Dopolni besedila in osebosti ne preločujejo.
Denar naj se blagovito pošilja po Money Order.

GLAS NARODA
(Slovenski Dnevnik)
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Blaznosti starih blaznežev

V članku, katerega prinašamo na drugi strani, daje izraza svo
jemu naziraju stari nemški general von Bernhardt. Dolgo časa je
znan ta človek kot nemški "Feuerfresser" ali "fire-eater" in nje
govi agitaciji ter megalomaniji se mora Nemčija zahvaliti, da je
prišla končno v položaj, v katerem se nahaja danes.

Kdor pozna zgodovino, ve nekaj, kar v polni meri nasprotuje
temu domnevanju. Nemčija kot združen narod obstaja šele pičlih
petdeset let.

Nemčija Srednjega veka je bila dežela, razdeljena v nešteto
samostojnih držav in državice, ki je predstavljala neprestano vzme
njiranje miru drugih narodov. Na iztočku je bila Nemčija zavaro
vana, kajti proti navali Turkov, najbolj pogubonosnemu navalu,
ki je pretil preplaviti celo Evropo, so se uspešno borili narodi, ka
tere je hotela Nemčija v najnovšem času izpremeniti v "kulturni
gnoj", iz katerega naj bi črpala pojemajoča življenjska sila
Nemčije svoje moč.

To je bilo mnenje nemških blaznežev, ki so sanjali o nemškem
imperiju od Baltika pa do Tihga oceana. To je bilo tudi mnenje
generala Bernhardt-ja, ki izjavlja sedaj, da ni bila Nemčija odgo
vorna za vojno.

Kdor je znal nemški čitati — in mi vsi, ki smo se učili splošno
naobrazbe v Avstriji, smo imeli čast učiti se nemški, še bolj kot je
bilo potrebno, je lahko zasledoval tekem zadnjih let pred vojno
celi plaz, ki je drvel proti svetovni katastrofi.

Ta plaz je predstavljala pan-germansko agitacijo.

Kamorkoli je prišel Nemeč, je hotel, da postane v teku enega
meseca vse nemški. Celo Hotentotom v Afriki je hotel vsiliti jezik
Goethe-ja ter ga v teku par let dovesti do tega, da postane veren
prista imperijalističnih ciljev pan-germanov — ali pa izgine. Do
mačini v Afriki so si izbrali rajše drugo pot ter izginili.

Mi, ki smo živeli v prejšnji Avstriji, poznamo nemški imperi
jalizem boljše kot ga poznata Clemenceau in Lloyd George. Mi smo
živeli v neposrednem stiku z Nemeč ali ponemčenci, opijanjenimi
od nemškega imperijalizma in bili smo priča veleizdajam takratnih
velmogočev v Ljubljani, ki so slavili Bismarcka ter nemškega
kajzerja, čeprav so prisegli zvestobo avstrijskemu cesarju ter pro
g, krali sodbe v imenu njegovega avstrijskega veličanstva, cesarjev
Franca Jožefa in pozneje Karola.

Na ustih ostudna laž in v srcu ostuden pohlep. — to je slika
Nemcev v Nemčiji in Avstriji.

Njih sanje o svetovnem imperiju so se razblinile in raditega
tako lajanje. Nemčija se ni povzpela na svoje stališče, katero je
zavzemala pred vojno, s svojo pridnostjo, svojim razumom in svo
jo podjetnostjo.

Hipnotiziral je svet s svojim velikanskim napredkom ter ho
tela, da živi svet še v naprej v tej hipnozi.

Vsi drugi narodi, počeni s ustanovitvijo prve urejene države
v Evropi po končanem priseljevanju narodov, so stremeli za tem,
da povzdignejo svojo moč in svojo oblast potom miroljubnih sre
tev. Edinole Nemčija, to je nemški narod, je dobavljala one krv
nike, ki so zalili tekom Tridesetletne vojne celo Evropo s krvjo ter
širili kuge, veled katerih se je skrčilo prebivalstvo evropskih dežel
za celih sedemdeset odstotkov.

Duh, ki je živel v starih "landsknehtih", živi še danes v ge
neralu Bernhardtju. On si ne more misliti, da bi mogel sloneti svet
na čemu drugemu kot na plenjenju, osvojevanju in moriji. On je še
vedno mislil, da se predstavlja sila naroda izključno v njegovih o
svojevalnih in zločinih proti drugim narodom.

V tem oziru je pravi pan-german, nepoboljšljiv pan-german,
katere je treba iztrebiti s lica sveta, kajti drugače ne bo miru.

Nemški imperijalizem je poražen in to boli generala von Bern
hardt-ja. Boli ga, da je padlo junckerstvo, da so prevzeli kontrolo
v deželi socialisti, — čeprav znurni — in boli ga že sama misel, da
bi bil stavljen prejšnji kajzer pred mednarodni sodni stol.

Imperijalizem, kojega evangelij je oznanjal Viljem II., je po
gval kaj tudi v drugih deželah Evrope.

Oprjeli so se tega evangelija tudi italijanski imperijalisti ter
ga pognali do vrhunca in to kljub splošni onemoglosti italijanske
ga naroda in kljub dejstvu, da je Italija odvisna od celega sveta.

Isto žetev, katero so želi Nemeč v svojih blaznih imperijalistič
nih sanjah, bodo želi tudi nekoč Italijani, kajti stara resnica je, da
trajna vsaka stvar le toliko časa, dokler jo je mogoče prenašati in
da se potem izgubi v nič. — v prazni nič, — kot pravi nesmrtni
Shakespeare.

Srbski kabinet je resigniral.
Morda je žnjim vred resigniral tudi oni nazadnjaški duh, ki je
oviral napredek napredka željne države!

Nekaj se je predurčilo v Jugoslaviji. Na boljše ali slabše,
kdo ve! Upati je, da bodo prišlo na mesto starokopitnežev in kra
ljev na površje nove mlajše sile, ki spoznavajo dokazano resnico,
da se državni voz lahko pomika naprej, ne da bi držal kralj vajeti
v rokah.

Avstrijski konzul se je obesil, ker ni mogel preživeti ponižanja
avstro-ogrsko monarhije.

Čudno se nam zdi, da ga ni bil že pred par desetletji zadnji
smrad, ki je vel iz tega cesarstva.

Dopisi

East Worcester, N. Y.

Ker se malokdaj sliši o tej novi
slovenski naselbini v East Wor
cester v državi New York, želim
jaz nekoliko poročati, kako kaj
kmetujemo tukaj.

Letina kaže lepo. Tukajšnji slo
venski farmerji so precej zaposle
ni z murvo in drugimi pridelki.
Zemlja je zelo rodovitna, le ško
da, da Slovenci nismo paprj ve
deli zanjo. Kar je nas Slovencev
tukaj, smo skoraj vsi v bližini, ta
ko da si lahko ob nedeljah kra
tino čas z durakom, a s petjem
odlašamo na zimo, kadar si na
pravimo malo tiste nedolžnosti, ki
čez pipo teče.

Sporočati moram tudi, da je
smrt obrt obiskala to novo nase
lbinu in nam zvela dobro znanega
rojaka Antona Zadel. Bil je dober
delavec in skrben oče 6 otrok. Bil
je tudi delaven na društvenem
polju in zelo priljubljen med ro
jaki. Posebno je bil znan na Da
visu, W. Va., odkoder je prišel
meseca maja, ker si je zaželel far
merskega življenja. In ravno ko si
je že vse uredil, tako ga bi lega
živel v bodočnosti je za vedno
poslovil od nas. Bil je v bolnišnici
3 tedne, kjer je bil operiran na
želodec, ker je pa bila operacija
pretežka, mu je pretrgala nit živ
ljenja 2. julija ob 10. uri zvečer.
Bil je član treh društev. Ker pa
ni tukaj še nobenega slovenskega
društva, smo ga mi Slovenci spre
mili k zadnjemu počitku. Bil je
pokopan na pokopališču sv. Jo
žefa v Worcester, N. Y. Bodi mu
lahka ameriška zemlja!

Umrla je tudi Angela Mravljia,
stara 3 leta. Pokopali smo jo 17.
julija. Tudi za njo starši žaluje
jo.

Pripomniti pa tudi moram, da
nas ne obiskuje samo smrt, amp
ak tudi teta storklja, ki je pri
nesla družini James Milave čvr
stno hčerko. Oče je zelo ponosen;
pravi, da mu bo čez par mesecev
že pomagala mlestiti. Čestitam!

Društva novega nimam kaj po
ročati. Tukaj se Slovenci pogo
varjajo, da bodo, kakor hitro ne
koliko pospravijo pridelke, vsta
novi društvo, kar je velike po
trebe.

Pozdrav rojakom in rojakinjam
siram nove domovine.

John Zulich,
East Worcester, N. Y.

Greensburg, Pa.

Že dolgo pričakujem kaknega
dopisa iz naše slavne greensbur
ške naselbine, ali vse zaman. Ne
vem, ali so res vsi tako zapaseni,
ali tako leni sedaj, ko je največ
mah, da ne morejo še kakšne po
trebne stvari naznaniti svojim ro
jakom.

Novega ni posebno veliko v dru
gih rečeh, kakor pri postaji št. 91
SDPZ. gre vse navskriž. Veliko
članov se ne zavzema za red in
pravico, nekateri pa hočejo biti
nas vseh gospodarji po svoji volji
in ne po pravilih. Kadar pride
mož v žakljen polnim predlogov
na mesečno sejo, potem je vselej
nekaj novega. Bila je redna me
sečna seja četrto nedeljo v me
secu aprilu t. l., in moč je žakelj
razvečal in volil se je novi odbor,
ves od prvega do zadnjega. Potem
pride druga mesečna seja, pa moč
z žakljen je že spet tukaj. Pogle
da malo okoli, pa vidi, da so vsi
za njegov žakelj. Hitro je zopet
nova stvar. Mesečna seja se pre
loži na prvo soboto večer, pa iz
prostora, ki je ravno za to stvar
sposoben, na tak prostor, ki je
ljudem nepriljubljen in kjer nas
je dotični gospodar že ob povelju
letu porinil čez prag. Sedaj pa ne
vem, kje bo seja in kdaj, ali v so
boto ali nedeljo, ali ponoči ali
podnevi, ker mi pravijo, da je stvar
zopet obrnjena.

Opozarjam tiste može, da naj se
malo bolj pravil držo, pa ne le na
žakelj gledati. Kar je bilo ne zad
nji seji lanskega leta potrjeno,
tudi mora ostati, če ni nujna po
treba prenoviti. Ako je pa res
stvar taka, da se mora ta ali ona
stvar prenoviti, se mora pa na
znaniti vsem članom, da pridejo
na tisto sejo.

Tukaj pri nas pa, kadar je naj
bolj malo članov na seji, je nez
siguren za zmago, se pa kar hitro
kaj domisi. Opozarjam, da v pri
hodnje tiste svoje domišljije pu
stite zunaj na cesti, potem pa pri
dete k seji kakor može, ne pa ka
kor otroci, da se pogovorimo kaj
za napredek društva, pa ne samo
jezo delati in prepri.

Opominjam tudi tiste može, ki
imajo zastavo pod komando, da bi
nam dali vedeti, če jo imajo še ali
ne. Ako bo morebiti še eno zima
brez krsta, bo drugo leto že sama
šla k krstu in se razvila.

Opazovalec.

Pismo iz Prage

15. junij 1919 bo tvoril v zgo
dovini češkoslovaškega naroda
zgodovinski mejnik. Ta dan je po
kazal češkoslovaški narod pri o
činskih volitvah, da se nahaja ve
čina naroda v socialističnem ta
boru. Z volilnimi listi oboženo
delavstvo je premagalo zastopni
ke starega družabnega reče in do
kumentiralo s svojo zmago, da se
ne zadovoljuje samo z osvobodit
vijo izpod jarma tujeza naroda,
temveč da se hoče otresti tudi jar
ma zasebnega kapitalizma v na
rodu samem.

Velikanski poraz so doživele
meščanske stranke, pred vsem pa
narodno demokratična, bivša ml
adoščaka stranka, poleg agrarcev
glavna zastopnica zasebnega ka
pitalizma. Češki narod je strmo
glavil pri volitvah diktaturo bur
žoazije v občinah in strmo glavi
bo tudi v državnem zboru. Ta
diktatura je bila možna le na pod
lagi krivičnega volilnega reda.

V kolikor se dš sklepali iz do
sedaj objavljenih rezultatov, bo
imel socialistični blok veliko ab
solutno večino. V tem bloku bo
socialno demokratična stranka
najmočnejše zastopana. Na stoli
ne občin in tudi nekoliko mest bo
imelo absolutno socialno-demokra
tično večino.

Volitve, izvršene po sistemu, ki
prekaša glede demokratičnosti vo
lilne sisteme vseh drugih držav,
so se izvedle popolnoma mirno in
v najlepšem redu. Na predvečer
in na dan volitev je vlada prepo
vedala točene alkoholnih pijač.
Agitacija, ki ima nameu pridobiti
politične analfabete in indiferent
ne ljudi za te ali ono stran, je bila
razmeroma neznanat.

Tred volilnimi lokali se je izra
žala demokratična enakopravnost
v dolgih frontah: dama v svili po
leg pripravte delavke, delavce v
oguljeni obleki poleg visokega dr
žavnega uradnika v cilindru, pri
prest vojak poleg višjega čestni
ka. Le bolniki in invalidi so imeli
prednost. Pri teh volitvah so sto
pale prihrat tudi šene k volilnim

urnam. Tisti, ki so dvomili o po
litični zrelosti žoa, so se posteno
zmotili. Tudi predsednik Masaryk
je prišel k volilni urni s svojo
hčerka, s tujnikom in polnoči
nom, da odda glas enako kakor
vsi drugi.

Značilno za visoko kulturno sto
pinjo češkega naroda je nenav
dno razeplejenost na političnem
polju. Ta visoka diferenciranost
se kaže najbolje v Pragi, kjer je
kandidiralo 8 čeških političnih
skupin, 2 nemški in 2 židovski.
Občinski svet ože Prage ima 90
članov. Teh 90 mandatov je raz
deljenih tako: jsl. soc. dem. stran
ka 20 mandatov, Čsl. socialistična
stranka in Češka napredna stran
ka (realisti) 21 mandatov, Socia
listična stranka češkoslov. delav
nega ljudstva (Modračkova sku
pina) 2 mandata, Nemška soc. de
mokratična stranka 2 mandata,
Židovska soc. demokratična stran
ka (Poale Zion) 1 mandat, Čsl.
narodno-dem. stranka (Mladocé
hi) 29 mandatov, Čsl. ljudska
stranka (klerikalci) 5 mandatov,
Stranka čsl. obrtnikov in trgov
cev v Pragi 3 mandate, Demokra
tična gospodarska zveza nobenega
mandata, Kmetijska republikanska
stranka (agrardi) nobenega man
data, Združene nemške meščanske
nacionalne stranke 4 mandate, Za
vedno židovstvo 3 mandate.

Socialistične stranke imajo 46,
meščanske pa 44 mandatov. Ker
bo tekom leta realiziran projekt
velike Prage, bodo imeli socialisti
potem 2 tretjini vseh mandatov,
kajti v predmetnih občinah imajo
socialisti, razum Kraljevih Vi
nogradov, povsod veliko večino.

Te volitve predstavljajo do go
tove meje nekako ljudsko štetje
glede narodnostnih razmer. Mar
šičke so volitve razkrinkale ne
opravičeno nadvlado Nemcev. V
Brnu so dobili Čehi 2 tretjini vseh
glasov. Od teh je dobila Čsl. soc.
demokratična stranka 28%, ostali
češki socialisti 25%. Od nemških
in židovskih glasov so dobili nem
ški in židovski soc. demokrati

ZVIJANJE vaših lastnih
cigaret s SLAV
NIM LIBERTY CLUB
cigaretnim papirjem
je postalo dejstvo ka
dilve, ki imajo deli
katen in dober OKUS.
LIBERTY CLUB ci
garetni papir izvaja
ZADOVOLJSTVO IN
UŽITEK.
Škatlja velja \$4.25.
100 krizice v vsaki
škattli.
Če jih vaš prodajalec
nima, pišite na
National Importing Co., Inc.
727 Fifth Ave. Pittsburgh Pa.
Prodajalcem popust.

skupaj 52%. V Plzinju so dosegle
socialistične stranke 73% vseh
mandatov. V Kladnu je dobila na
primer soc. dem. stranka sama
58% glasov.

Volitve na Slovaškem, ki se bo
do vsled vojne z Madjari vršile
pozneje, ne bodo mogle torej situ
acije bistveno spremeniti.

Dlgoletni boj z oboženo in
od zgoraj sankcionirano konser
vativnostjo raznih "naprednih"
in "vsemarodnih" strank je v če
škoslovaški državi dobejovan s
sijajno zmago socialistov. Češko
slovaška država bo torej socialis
tična republika. Mnogo bo treba
spremeniti. Osebn. predsednika
najbrže se ne, ker je delavstvu
prerjajen Masaryk je bil tisti,
ki je napisal kot voditelj reali
stične struje kilate besede: "so
cializem je hrepenenje milijonov
in starih tisocev".

Kake se bo socializacija izvrše
vala in s kakšnim tempom, bo od
visno v prvi vrsti od desnega kri
la socialističnega bloka, od biskih
narodnih socialcev, ki so se po
stavili šele nedavno na stališče
proti razrednega boja, to je boja
za odpravo gospodarskih razre
dov, ki imajo svoj izvor v zaseb
nem kapitalizmu. Kljub temu, da
so pristopili k internacionali, je
slišati iz njih vrst marsikaj gla
sava, ki so vse prej kot socialistič
ni. Med njimi bo pač mnogo ele
mentov, ki so socialisti samo po
imenu, ali pa takih, ki hočejo pod
krinko socializma samo ovirati in
zadrževati v obliki modernega
konservatizma na razne načine, z
različnimi razlogi dedno socia
lizacijo vseh proizvajalnih sred
stev. Ali bo socialistični blok iz
vajal že sedaj posledence iz ob
činskih volitev, ali bo pa počakal,
da se izvrše redne volitve v dr
žavnih zbor, ki bodo morda šele v
jeseni, to bodo pokazali prihoduji
dnevi.

IL P.

POROČILO ZVEZNEGA
REZERVN. SVETA

Zvezni rezervni svet je mnenja,
da bodo visoke cene trajale še na
dalje. — Kaj je vzrok?

Washington, D. C., 1. avgusta.
— V mesečnem pregledu zvezne
ga rezervnega sveta glede sploš
nih razmer v deželi se glasi, da
ni pričakovati nikakega znižanja
sedaj obstoječih visokih cen.

— V splošnem — pravi pregled
— prevladuje razpoloženje, da se
sprejme sedanje visoke cene, ki
bodo trajale še naprej skozi ne
kaj časa.

V številnih okrajih niso imele
visoke cene za posledico, da bi
postalo povprašanje manjše, kajti
možnost, da dobi blago, je bila
za kupeca večjega pomena kot pa
zahtevana cena.

V industrijah je čuti le eno pri
tožbo, namreč tikajočo se pomarj
kanja surovin. V nekaterih kra
jih delajo pregrevane tudi delavski
nemiri, a iz večine okrajev poro
čajo o normalnih delavskih razme
rah.

— Mesto strahu pred nezaposle
nostjo, ki je prevladoval v pričet
ku leta, — se glasi nadalje — ka
žejo poročila nemir pred pričr
kovanjem pomanjkanjem delav
skih sil. Za to je deloma odgo
voren odhod evropskih delavcev v
njih stare kraje.

Izgledi v poljedelstvu so sogla

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena leta 1895 — Inkorporirana leta 1900.
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.
VRHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. JOS V. GRAHEK 443 E. Ohio St., N.S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. M, So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.
PRAVNI ODBOR:
JOSEPH FLAUTZ, Jr. 432-7th St. Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELEC, 7 W. Madison St. Room 605 Chicago, Ill.
ZDRAŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 8th Yds. Sta box 63 Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino glasilo: GLAS NARODA.
Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se
pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega
odborna. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo oziralo.
Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za ob
lepen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" letvici. V blagol
ni ima krog \$300 000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrt
nin je že izplačala do \$1,500,000 (en milijon in pol dolarjev).
Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svetel da
dobi podporo, kadar jo potrebuje.
Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah.
Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi s
8 člani ali članicami.

Za nadaljnja pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

sno s poročili ugodni, čeprav bo
pridelek bombaža manjši kot je
bil v prejšnjih letih. Ekspozitna
naročila zavzemajo velik obseg.
Veliko povprašanje prevladuje
po surovi volni in napreduje tudi
oživiljenje stavbinske industrije.
Iz posameznih mest so prišla
naslednja poročila:

Philadelphia: — Splošni trgovi
ški položaj kaže vedno večje po
vpraševanje po blagu vsake vrste
in to kljub visokim cenam. Tem
eljne industrije obratujejo v po
večanem obsegu, vendar pa sma
trajo vsi nenavadno visoke cene
za vzemirjive.

Cleveland: — Nadaljni opti
zem se opira na ugodne razmere,
ki prevladujejo v jeklarski indu
striji in poljedelstvu, čeprav pred
stavljajo sedanje visoke cene vz
nemirjajoče elemente.

Richmond: — Delvanost v vseh
strokah in panogah industrije ta
ste stalno ter je smatrati splošno
stabilnost industrije za ustanov
ljeno.

Atlanta: — Praktično vse pa
noge delavnosti so zaposlene v po
večani meri, čeprav niso izgledi
v poljedelstvu, posebno z ozirom
na bombaž, tako ugodni kot so
bili mesec dni nazaj.

Chicago: — Čeprav sta trgo
vina in industrija zelo zaposleni,
je vendar razvil nemir med del
lavci, posebno v Chicagu.

V sličnem smislu poročajo tudi
iz drugih industrijalnih, trgovi
skih in poljedelskih središč.

NEMCI POZIVAJO
NA - OSVETCO

Nemški list v mehiskem mestu, je
objavil katekizem sovraštva, da
pripravi Nemce na osveto.

Mexico City, Mehika, 31. juli
ja. — Katekizem sovraštva je bil
natisnjen v "Deutsche Zeitung
von Mexico" in z osveto se prci
v nekem članku, ki spremlja ta
katekizem.

Tozadevni članek je izšel na
dan, ko so delegati nemške repu
blike podpisali mirovno pogodbo
v Versailles.

Ta list, ki je tiskani v nemškem
jeziku, daje ponavadi izraza mne
nju pangermanskega in nesprav
ljivega elementa v nemških kolo

Vi ste lahko zdravi
PROFESOR DOKTOR OSBORNE
Slovenski zdravnik 113 Smithfield Street, (2. nadstropje) Pittsburgh, Pa.

Najboljši preparat za zaprtje, dis
pensijo, slabo prebavo, nered v ledi
cah in jetrih in obolelinah v črevesju.
Laxcarin je čistilec krvi. Vzorec ne
stane nič. Polno zdravljenje šestih
zavojev pet dolarjev in 24c. vojnega
dávka. En zavoč en dolar in štiri cen
te vojne dávke. Prodaja ga le La
xal Medicines Co. Laxal Bldg., 7, P.
O. 963, Pittsburgh, Pa.

Nemčija priznava svojo krivdo

(Vspricho vesti, da korakajo tri turške armade proti Armence, katere hočejo iztrebiti, je vrlo zanimivo naslednje poročilo, tikajoco se turških metod in aspiracij.)

Piše Eugene S. G. Bagger.

Turčija mora biti bistveno mohamedanska dežela. Prevladovati morajo mohamedanske ideje in mohamedanski upliv. Vso drugo versko propagando je treba zatreti. Obstoje turškega cesarstva je odvisen od moči Mladoturške stranke in od uničenja vseh antagonističnih idej.

Ta odstavek navaja dr. Lepsius iz neke resolucije, katero je sprejela leta 1911 konvencija Mladoturške stranke v Solunu. Soglasno z nemškimi pisateljem vsebuje ozadje politike, ki je dosegla svoj višek v iztrebljenju armenskega naroda.

Program mladoturške vlade je bil določen od dveh vodilnih razmislekov. — Prvi dr. Lepsius na nekem drugem mestu. — Prvi je bila centralistična ideja, ki je zahtevala za turško pleme ne le hegemonijo ali nadvlado, temveč izključno samovlado ali vladgospodstvo v cesarstvu. To centralistično idejo naj bi se izvedlo do skrajnosti. Drugi pa naj bi bilo cesarstvo zgrajeno na čisto islamski ali mohamedanski podlagi. Turški nacionalizem in pan-mohamedanska ideja sta izključevala vnaprejši podelitev volilne pravice različnim narodom in verskim prepričanjam v cesarstvu.

Neki turški kabinetni minister je baje rekel tekom vojne: — Zoncem vojne ne bo v Carigradu niti enega kristijana. — Neki pod-fajnik justicijskega departamenta je rekel proti nekemu Armence: — Nobenega prestora ni za naju obdava v cesarstvu in opuščanje z naše strani, da bi se poslužili sedanje prilike ter se iznebili vas, bi pomenjalo nepopravljivo lahkomiselnost. — Člani mladoturških komitejev so popolnoma odkrito izjavljali, da morajo tuje izgnati iz cesarstva. — Najve Armenci, nato Grki, za njimi Židi in končno Evropejci.

Neki turški kabinetni minister se je bahal, da lahko izvrši v treh dneh to, česar Abdul Hamid ni bil v stanu storiti v tridesetih letih, namreč iztrebiti Armence. — Argument, da bodo s par krivici trpeli tudi nešteti tisoči nedoznih, je zavrnil neki turški armadni častnik z naslednjo pripombo: — Isto vprašanje je stavil nekdo našemu proroku Mohamedu — Bog mu daj paradiz! — in on je odgovoril: — Če vas ugrizne bolha, ali ne boste pobili vseh bolh? Avtor se ne pomišlja dati zraza svojemu prepričanju, da je z uničenjem najbolj madarjenega in naprednega elementa v prebivalstvu turška vlada potisnila cesarstvo na rob ekonomskega poloma. On pravi:

— Uničenje armenskega naroda ne pomeni le uničenja 10 do 25 odstotkov prebivalstva Anatolije, temveč, — kar je še bolj tehno, — izločenje v kulturnem oziru največ vrednega in v ekonomskem oziru najbolj razvitega elementa v prebivalstvu.

Dr. Lepsius brani Armence proti gotovim obrekljivim trditvam glede njih poštenosti, ki so krožile preje v nemškem časopisu v namenu, da se opraviči stališče Turkov.

— Ker je cela eksportna in importna trgovina razdeljena med Grke, Armence in Žide in ker se Turci sam nikdar ne dvigne nad stališče kramarja in branjeva ter ostane, neglede na birokratično kaoto, poljedelec, je treba smatrati odpor Turkov proti Armence, Grkom in Židom, v kolikor ni verskega značaja, za izid naravnega nasprotstva med naravno in denarno ekonomijo, med primitivno poljedelsko kulturo ter porajajočo se industrijalizacijo.

— Oni nemški poročevalci, ki stalno imenujejo Armence sleparje in izkoriščevalce (to je ista gospoda, kojih besednjak za opis Srbov je bil omejen na izraz "ovčji tatovi"), dokazujejo s tem le svojo lastno nevednost ter pomanjkanje kulture. Osemdeset odstotkov armenskega prebivalstva v Turčiji je obstajalo iz kmetov. Številno Armencev v mestih je bilo na enak način razdeljeno med trgovino na eni strani ter različnimi obrtni na drugi.

Tudi vera ni primerno pojasnilo za turško manjvednost na trgovskem polju. V nekovanjavah v Armeniji in Grki so Perzijci in Arabci, ki so tudi mohamedanci, večinoma uspešni in to tem bolj, ker jih ne ovira nepoznavanje jezika.

Nemški trgovski odnosi z armenskimi, grškimi in židovskimi trdkami v Turčiji so temeljili na sistemu dolgoročnih kreditov, — pojasnjuje dr. Lepsius naprej. To nasprotuje angleški navadi, ki dovoljuje kredite le za kratke roke. — Kljub dejstvu, — piše pisatelj naprej, — da so morale te armenske, grške in židovske trdke prodajati na temelju šest ali devetmesečnega kredita ter so bile, malokedaj v stanu iztirjati denar pred enim letom, so z malimi izjemami vedno zadostile svojim obveznostim napram nemškimi upniki. Kreditni sistem, ki je temelj importne trgovine, ima za posledico dejstvo, da so turško branjevi in konsumenti vedno dolžni precejšnje svote tem importirjen in da so Armenci, Grki in Židi vedno upniki, Turki pa dolžniki. To neizogibno razmerje občuti Turci (ki pa rad pozabi, da je prejel blago za denar, katerega dolguje) kot stanje odvisnosti in to razmerje ga tudi zavaja k misli, da se bo z uničenjem krščanske in židovske trgovine iznebil svojih dolgov ter si finančno opomogel.

Ni pa le armenski trgovci, ki enostavno izgine s pozorišča, oni, ki je prizadet od take politike, ki pospešuje to prevaro, temveč prizadeti so tudi nemški in avstrijski izvaževalci in prizadeti so banke, ki so interesirane pri eksportni trgovini. Pred seboj imam seznam odjemalcev ene same importne trgovine v Carigradu, ki dobiva svoje dobave predvsem iz Nemčije in Avstrije. Neplačane tirjatve trdke znašajo sedaj nekako \$36,000, katero svoto dolguje 378 odjemalcev v 42 mestih v notranjosti. Ti dolgovi so sedaj vsled deportacije Armencev neiztirjivi. Ti odjemalci, s svojimi uslužbenci, prodajalnami in lastniki so enostavno izginiti s površja zemlje. Oni, ki so preživeli, so sedaj berači nekje na roba arabske puščave.

Soglasna z dr. Lepsius je predvsem uvozna trgovina Turčije, ki je osredotočena v rokah Armencev, dočim obvladujejo izvoz predvsem Grki. Najmanj 60 odstotov uvozne trgovine, 40 odstotkov izvoza in 80 odstotkov trgovine v nostranjosti se je nahajalo v rokah Armencev.

Pomen armenskih uvoznih trdk postane jasen le, če pomislimo, da ni imela Turčija pred vojno skoro nobene manufakturne naprave in da je morala vsake vrste blago uvažati iz Evrope. — Pogledajte, — je rekel neki Turci, dr. Lepsius, — vsem kar nosim, z izjemo moje brade, prihaja iz Frankistana (Evrope). Če bi ne bilo teh Frankov bi morali hoditi naokrog nag, kot naši prastari Adam in Eva.

Od cele armenske trgovine v Turčiji je preživelo le nekaj trdk v Carigradu in Smirni, kajti v teh dveh mestih ni bilo deportacij. Vsa trgovina v notranjosti, s svojimi zalogami blaga in nagrajeno vrednostjo, in kar je še hušje, z vsemi vrednostmi ustvarjajoče energije, je bila uničena.

Dvomisljiva pridobitev za Turčijo je, če je bila cela lastnina Armencev v notranjosti (hiše, posestva, zaloge blaga, živila, obleke in deviji) nasilno vzeta od turške vlade ter razdeljena za nizko ceno ali zastoj med turško in kurdsko prebivalstvo. Noben blagoslov ne more biti spojen s tem plenjenjem v masah, ki je brez primere v zgodovini ter je mogoče le pod turškim režimom.

Zaprteje

Je direkten vzrok marsikaterih različnih bolezni. Ne preglejte tega dejstva. Popravite svoja stanja z včasno uporabo Severovega življenskega Balzama (Severa's Balsam of Life), katerega se je uspešno uporabljalo pri marsikaterih prebavnih neredih, katerim je podvrženo moštvo. Cena 85 centov in 4 cente takse.

Bolečine v hrbtu

so večkrat posledica kake ledične bolezni. Valedgeta je treba dobiti vzrok, in če ga je pripisovati bolnim ledicam, je treba jemati

Severovo Zdravilo za obisti in jetra

(Severa's Kidney and Liver Remedy) redno oglašeno s prepisali. Znano je, da odpravi bolečine mehurja, obisti in druge neprijetne kot so naprimer otekla noga, bolečine v hrbtu, otmika, težko spuščanje vode, kalno vodo in rmenico. Pomagalo je že družinam, katerih otroci so morali posteljati. Poskusajte. Cena 75 centov in \$1.25 s tremi centi in 15 centi takse.

Mazilo

za vstavljenje bolečin v hrbtu, bolečin v straneh in raznih drugih bolečin, ki so omejene samo na eno mesto, mora iti človek že daleč da dobi boljše zdravilo kot je Severovo Gotherdako Ojje (Severa's Gotherdako Oil). To je domače mazilo za zunanje zdravljenje revmatičnih bolečin. Cena 30 in 60 centov ter 2 ali 3c. takse.

Severova družinska zdravila prodajajo lekarnarji vsehposod. Zadržite Severova zdravila in zavračajte nadomestke. Če jih ne morete dobiti v svoji bližini, jih naročite naravnost ter pridenite potrebno svoto in takso. W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

Thrift is Power BUY W.S.S.

— Človek ne postane trgovec, če ubije koga. Nikdo se ne nauči kake obrti, če uči učenje orodje te obrti. Slabo obljudena dežela ne bo postala bolj produktivna, če se iztrebi njene najbolj marljive prebivalce....

— Ekonomska, ki ni nikakor omejena le na trenutne izgube, ki pa se bo razkrila do svoje mere šele pozneje, bo težila predvsem Nemčije in Avstrije.

Tukaj podaja dr. Lepsius važno priznanje. Svet je imel priliko prisluškovati povestim o navdušenju, s katerim je šel cel turški narod v "sveto vojno" proti nevernikom. To vojno, — tako se je glasilo, — so pozdravljale turške mase kot veliko priliko muslimskega pokreta, kot novo jutranjo zoro otomanske sile in velikosti. Z eno besedo, turško ali boljše rečeno nemško časopisje, je predstavljalo vojno kot osmanski izraz za nemški "Tag".

Mogoče je bilo to naziranje glede vojne, ki so ga imeli turški izobraženci v Carigradu. To pa ni bilo naziranje turških mas, če ima dr. Lepsius prav. On piše namreč naslednje:

— Mogoče se je popularnost nepopolnane vojne povečala v očeh turške držali vsled prilike, da ropa in uničuje ne-turško prebivalstvo, predvsem Armence, potem pa Sirce, Grke, Maronite in Žide. Treznostniče mohamedanci pa bodo vspricho izgub, katere je trpela njih dežela, odkritosrečno obžalovali ekonomski polom Turčije ter prišli do prepričanja, da je turška vlada neizmerno več izgubila vsled vojne v notranjosti kot je mogla kedaj upati, da bo pridobila vsled zmage proti zunanjim sovražnikom.

Z ozirom na vprašanje prosvitljenja nemške javnosti ne skusa dr. Lepsius pokriti dejstva, da je nemško časopisje varalo svoje občinatele s tem da se je omejevalo na objavo lažljivih turških občiteljnih buletinov. Na drugi strani pa izvaja on, da je bilo pripisano vti v glavnen strogi cenzuri nemške vlade. S tem, da zagovarja nemško časopisje, dolži dr. Lepsius nemško vlado. Naslednji od stavek je zelo poučen:

— Tudi v Nemčiji so pričela, — po neupravičenem razburjenju radi ameriških poročil, ki pa so bila med tem časom v polni meri porjuna iz nemških virov, — krožiti dejstva na skrivnem. Časopisje boljšega razreda, ki se je celo tekom vojne zavedalo svojih dolžnosti napram javnosti, je s par izjemami rajše molčalo glede armenskega vprašanja, kajti cenzura ni mogla dovoliti, iz obzira na Turčijo, javno razpravo glede položaja.

Dr. Lepsius pa ni v stanu zanikati, da ni nemško časopisje v polni meri vrjelo turškim poročilom glede te zadeve. — Nemško časopisje je bilo veselo, da je moglo sprejeti zagotovila zavezniške vlade ter je sprejelo ta poročila s primernim zaupanjem.

Posledica tega je bila, da so nemški listi proglasili prva-ameriška poročila, ki so izšla v avgustu in septembru 1915, za pristni ameriški "bluff". Nekateri listi so celo označili ameriška poročila za "proizvode angleške tvornice laži". Dr. Lepsius pripominja v tem oziru: — Če bi bila ta poročila objavljena v polnem obsegu, bi listi ne prinesli na dan takih obdolžitev. Angleška poročila so se omejevala izključno na reprodukcijo ameriških virov. — V nadaljnjem pravi: — Ameriška poročila je objavil komitej, sestavljen iz moč, ki bi vzbudili največje zaupanje celo v Nemčiji. Ta poročila ne vsebujejo ničesar drugega kot obvestila očividcev, v glavnen konzulov in misijonarjev ter se omejujejo na ugotovljenje dejstev, ne da bi se spuščala v razpravo glede politične strani cele zadeve.

Novice iz Jugoslavije

Pokrajinske vlade raj se izjavijo o razdelitvi zemljišč
Belgrad 20. jun. — Ministrski svet je sklenil, da razpošlje na vse deželne vlade okoliščine, naj se izjavijo glede razdelitve zemljišč med prostovoljce. Zahtevajo se točni podatki, da mere vlada urediti to vprašanje.

Omejeitev cenzure v ministrskem svetu

Belgrad, 20. jun. — Ministrski svet je v večerajšnji seji razpravljal o odpravi cenzure. Ministrski svet se je sporazumel glede omejitve cenzure, ki se odpravi z ozirom na vprašanja notranje politike, vzdrži na edino le glede vprašanj zunanje politike, vojaških zadev in zagovarjanja protidržavne gibanja.

Ruska vlada v Omsku je priznala Jugoslavijo

Belgrad, 20. jun. — Ruska vlada v Omsku je priznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, naša vlada pa je priznala Koščakovo vlado. Naš zastopnik v Omsku bo gospod Milanović.

Zastopnik Nemške Avstrije v Jugoslaviji

"Wiener Zeitung" javlja uradno, da je bil imenovan za nemško-avstrijskega zastopnika v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev sekejski načelnik Oton Klinburg.

Slovenija protestira

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 21. jun.: Proti nameravanemu razkosavanju naše dežele in zasluživanju našega naroda po načrtih priške mirovne konferencie so nadalje poslale deželni vladi za Slovenijo prete-stice občine Trzinčice, Brezovica, Podgorje pri Kamniku in Mekinje, kmetske zveze v Trzinju, Lesah pri Brezjah, na Rovih, na Brdu, krajevni odbor VLS v Zireh, listol izobraževalno društvo v Mekinjah pri Kamniku.

Tujerodci v Ljubljani

Na podlagi navedbe poverjeničstva deželne vlade za notranje zadeve v Ljubljani z dne 31. maja 1919 se je na policijskem ravnanstvu v Ljubljani prijavielo 151 strank, ki so pripadniki Nemčije, Nemške Avstrije, Ogrske in Turčije. — 71 strank, ki so nemške in madarske narodnosti ter pristojne v sedanjem kraljestvu ZHS, pa ne čed 39 let — in 71 strank, odseljenici iz javne službe. — Ker je še nekaj strank teh vrst,

katere se niso po predpisih te navedbe prijavile, opozarja policijsko ravnanstvo na obveznost te prijave, sicer bo proti njim strogo postopalo.

Nemške srednje šole v Sloveniji

Poverjeničstvo za uk in bogo-častje je z razpisom z dne 8. rožnika 1919 odločilo: Državna nemška gimnazija v Ptujtu ter nemške vspeorednice državne gimnazije v Mariboru se ukinejo. Državna gimnazija z nemškimi učnim jezikom v Ljubljani se pretvori s 1. razredom počenši v realno gimnazijo; v 2. do 8. razreda dose-dajnega zavoda pa se sprejmo učenci iz vseh razpuščenih gimnazij z nemškimi učnim jezikom. Nemške vspeorednice državne realke v Ljubljani, ki bi štele prihodnje šolsko leto kvajemu 100 učencev, se opuste. Na državni realki v Mariboru, ki se postopoma razvi-ja s slovenskimi temeljnimi razredi, ostanejo časno nemški razredi od 2. do 7.; vanje se sprejmejo nemški učenci iz državne realke v Ljubljani. Dijaki prvega razreda smejo delati sprejemni izpit v nemškem jeziku, samo na državni realni gimnaziji z nemškimi učnim jezikom v Ljubljani.

Prodaja petroleja

Petrolej se sedaj dobi v vseh ljubljanskih specializiranih trgovinah brez vsake izkaznice v prosti trgovini. Liter petroleja stane 5 K 10 vin., 5z kilogram 6 K 40 vin.

Belo apno

Trboveljska premogokopna družba naznanja, da ji je sedaj možno postreči odjemalcem v doglednem času z njenim najboljšim zagorskim belim apnom.

Svarilo glede uvoza

Naznanja se: Kljub vsem svarilom s strani merodajnih oblastev se množe ob demarkacijski črti tihotapstva z uvozom blaga italjanskega izvora v naše ozemlje. Občinstvo se opozarja, naj v lastnem interesu opusti vsako trgovanje s takim blagom. Odslej se bo postopalo proti vsakomur, ki bi uvažal ali poskušal uvažati tako blago v naše ozemlje, z vsjo strogostjo po predpisih za tihotapstvo. Eventualni dovoljenja, naj prihajajo od kogarkoli, se ne bodo več upeštevata. Blago se bo v vsakem primeru odvzelo in krivce bo vrhovega občutno kaznovan. Občinstvo se svari pred napačnim pojmovanjem, da je zakon zadoščen, ako se blago prostovoljno dslavi carinarni in zazarini. Za blago italjanskega izvora to pravilo ne velja, ker se z uvozom takega blaga krši absolutna prepoved uvoza in je terej vsak uvoz kazniv. — Besedo "uvoz" je razumevati v širjem pomenu. Prepovedi ni namreč samo uvoz po železnici, avtomobilih, na navadnih vozovih itd., marveč tudi vsako prenašanje blaga italjanskega izvora v nahrbtnikih itd. preko demarkacijske črte. — Prepovedan je seveda tudi izvoz blaga v tujino. — Občinski uradi ob demarkacijski črti so naprošeni, da poskrbe po možnosti za razglasitev tega svarila, da zvedo posledno tudi Slovenci v zasednem ozemlju za to prepoved in se obvarujejo kvarnih posledic.

Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov v Ljubljani

Ta komisija je prevzela sket za invalide cele Slovenije. Po dose-danjih dognutvah se nahaja v Sloveniji okoli 0,000 invalidov, katero število pa se bo gotovo zvišalo po vrnitvi vseh vjetnikov iz raznih držav.

Namen komisije je ta, da pomore vsem invalidom do človeške eksistence. Preskrbeti jina je poročila popolne obleke in izučiti vsakega posameznika primernega dela, kar je zvezano z ogromnimi stroški.

Za one pa, ki ne bodo nikdar zmožni, da si sami zagotove obstanek, se bo moralo ustanoviti posebne invalidnice, kjer bodo do porabi z vsem preskrbljeni. Večini lo treba napraviti ametne proteze ter jih izučiti v njihovi porabi, za kar je že ustanovljen na državni obrtni šoli pod vojaško upravo invalidni oddelek z več sobami in z nad 200 posteljami ter s štirimi protinimi delavnicami. Samo za proteze bo potreba v enem letu izdati okoli enega milijona kren.

Na državnih obrtni šoli je ustanovljena tudi invalidna šola z osn. mimi oddelki za izučitev v osnih

POSLUŠAJTE MOJ NASVET!

Cena kronam je sedaj zelo nizka. Pomagajte svojim v stari domovini ter jim pošljite denarno pomoč sedaj.

Neposredna brzojavna zveza z Jugoslavijo.
Jamčim za vsako denarno pošiljatev, ter pošiljam iste v Ljubljano Mestno Hranilnico v Ljubljano, katere izplača neposredno in popolno vsaki znesek vašim ljudem v domovini.
Ako ne želite poslati denarja sedaj, si pa lahko zagotovite to nizko ceno kronam s tem, da kupite menjico (Draft) za sedanjo ceno ter jo v bodoče porabite in si s tem prihranite denar.
Za vse podrobnosti glede denarnih pošiljatev in potovanja v stari kraj, se obrnite vedno in edinole na naslov:

EMIL KISS, Bankir
133 Second Avenue, New York, N. Y.
Vstanovljeno pred dvajset leti.

Rooseveltova Kempa

Najlepa prilika za mlade fante, ki se hočejo duševno in telesno izvežbati Najmodernejše naprave.

Muskegon, Mich., 1. avgusta. — Več kot petnajst sto mladih fantov se je vpisalo v Rooseveltovo kempa ob Michiganskem jezeru, kjer se bodo telesno in duševno vežbali. Glavni namen vodstva je, izobraziti mlade fante in jim dati dovolj telesne izurjenosti, da bodo vredni tovariši onih, ki se so borili v Franciji. V kempu so najdajše šole, kjer se lahko fant višje je nabozra.

Rooseveltova kempa je prva svoje vrste v Ameriki. Vstanovljen je Chicago Board of Education in sicer z dovoljenjem vojnega departamenta. Povpraševanje za pristop je bilo tako veliko, da se bo kmalo razvila Rooseveltova kempa v splošno ameriško napravo.

V njej vlada stroga, toda pravična disciplina. Poveljniki kempa je kapitan F. L. Beals, poveljujoči častnik vojaškega departamenta čehaških šol. Poleg tega je v kempu tudi kakih 50 častnikov, ki nadzorujejo fizične vaje.

Vodstvo skrbi, da so fantje zdravi, siti, da imajo poleg učenja tudi dosti zabave. Rooseveltova kempa ni bila vsled tega vstanovljena, da bi se kdo okoriščal žnjo. Vsak kadet plača dolar na dan za vojsko in fizično inštrukcijo, stanovanje, vse potrebščine in hrano.

Ravno sedaj se je začela dvotednaška perioda. Vedno več priljubljenec se javlja na naslov: Executive Headquarters of the Roosevelt Camp, 21 N. La Salle St., Chicago, Ill.

KOLIKO JE STALA STAVKA V CANADI

Delavci so meseca junija izgubili v plačah 7,000,000 dolarjev.

Winnipeg, Man., 1. avgusta. — Canadski delavci so izgubili sedem milijonov dolarjev v plačah tekom meseca junija ter nekoliko več kot polovico te svote tekom maja, kot cenijo ljudje, ki poznajo razmere.

Rooseveltova Kempa

Najlepa prilika za mlade fante, ki se hočejo duševno in telesno izvežbati Najmodernejše naprave.

Muskegon, Mich., 1. avgusta. — Več kot petnajst sto mladih fantov se je vpisalo v Rooseveltovo kempa ob Michiganskem jezeru, kjer se bodo telesno in duševno vežbali. Glavni namen vodstva je, izobraziti mlade fante in jim dati dovolj telesne izurjenosti, da bodo vredni tovariši onih, ki se so borili v Franciji. V kempu so najdajše šole, kjer se lahko fant višje je nabozra.

Rooseveltova kempa je prva svoje vrste v Ameriki. Vstanovljen je Chicago Board of Education in sicer z dovoljenjem vojnega departamenta. Povpraševanje za pristop je bilo tako veliko, da se bo kmalo razvila Rooseveltova kempa v splošno ameriško napravo.

V njej vlada stroga, toda pravična disciplina. Poveljniki kempa je kapitan F. L. Beals, poveljujoči častnik vojaškega departamenta čehaških šol. Poleg tega je v kempu tudi kakih 50 častnikov, ki nadzorujejo fizične vaje.

Vodstvo skrbi, da so fantje zdravi, siti, da imajo poleg učenja tudi dosti zabave. Rooseveltova kempa ni bila vsled tega vstanovljena, da bi se kdo okoriščal žnjo. Vsak kadet plača dolar na dan za vojsko in fizično inštrukcijo, stanovanje, vse potrebščine in hrano.

Ravno sedaj se je začela dvotednaška perioda. Vedno več priljubljenec se javlja na naslov: Executive Headquarters of the Roosevelt Camp, 21 N. La Salle St., Chicago, Ill.

KOLIKO JE STALA STAVKA V CANADI

Delavci so meseca junija izgubili v plačah 7,000,000 dolarjev.

Winnipeg, Man., 1. avgusta. — Canadski delavci so izgubili sedem milijonov dolarjev v plačah tekom meseca junija ter nekoliko več kot polovico te svote tekom maja, kot cenijo ljudje, ki poznajo razmere.

SANTAL MIDY
Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah.
Vsaka pilula MIDY vsebuje 0.50 grama Santala in 0.25 grama Iodida.
Vsebuje 10 pilul.
Varnostno poskusite.
Kupite v vsaki lekarni.

